

Till Landsbygds och
infrastrukturdepartementet

Ert Dnr LI2026/00492

Remissvar avseende Skogsstyrelsens rapport 2025/14: Analys av markavståenden för naturvårdsändamål enligt jordförvärvslagen samt Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag 2025/1218: Förslag till ändrade regler om markavståenden enligt jordförvärvslagslagen

Kopparfors Skogar AB lämnar följande synpunkter på Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens förslag.

Sammanfattning

Kopparfors Skogar AB delar uppfattningen att jordförvärvslagens syfte att upprätthålla en balans mellan fysiskt och juridiskt ägande är viktigt. Vi delar däremot inte utredningens analys av orsakerna till den förskjutning i ägarbalansen som konstateras.

Den huvudsakliga orsaken till att balansen förändras är inte att juridiska personer förvärvar privatägd mark, utan att staten genom naturreservatsbildning och andra naturvårdsåtgärder successivt förvärvar stora arealer produktiv skogsmark. När mark övergår från privat eller bolagsägd mark till statligt ägande minskar den mark som finns tillgänglig på den öppna marknaden. Det är därför inte rimligt att privata juridiska personer ska bära konsekvenserna av statens naturvårdspolitik genom att samtidigt få minskade möjligheter att återanskaffa produktiv skogsmark. Med detta som bakgrund borde man i första hand begränsa statens ägande av skog (Naturvårdsverket, Sveaskog och Statens fastighetsverk).

Önskar staten skapa formellt skydd på privat mark genom förvärv eller alltsåöverlåtelser förordar vi därför i första hand att denna mark erbjuds ersättas med statlig mark inom rimligt avstånd från den avstående marken.

Kopparfors Skogar AB tillstyrker därför ett regelverk som fortsatt medger att juridiska personer får tillgodoräkna sig markavståenden till staten för naturvårdsändamål när dessa avståenden sker genom faktisk överlåtelse av äganderätten, men även när detta sker genom alltsåöverlåtelser.

I andra hand förordar vi det i förslagen framlagda alternativ 1 (som säger att överlåter äganderätt skall erbjudas ersättning med mark).

Synpunkter på förslagen

Vi delar myndigheternas bedömning att det kan finnas skäl att upprätthålla areal balansen mellan juridisk och fysisk person. Detta innebär dock att staten i första hand måste ta sin del av ansvaret och se till att om man skapar formella avsättningar genom förvärv av mark eller alltidsöverlåtelse bör man kompensera detta genom att tillgängliggöra lämplig mark som ersättning till den avstående skogsägaren. Då kommer balansen långsiktigt att hållas. ’

I andra hand förordar vi myndighetsförslaget (förslag 1) om att endast sådana naturvårdsavsättningar där äganderätten faktiskt övergår till staten skall erbjudas ersättningsmark.

Däremot avstyrker vi helt det alternativa förslag (2) som innebär att möjligheten att tillgodoräkna sig markavståenden till staten för naturvårdsändamål avskaffas helt.

Ett sådant förslag innebär att juridiska personer som avstår mark till staten för naturvård permanent förlorar produktionsmark utan möjlighet att ersätta denna genom förvärv på den öppna marknaden. Det kommer leda till en större ovilja mot att sälja mark till staten för inrättande av formella avsättningar och väsentligt mer rättsprocesser.

En mer ändamålsenlig lösning är att:

- juridiska personer även fortsättningsvis får tillgodoräkna sig markavståenden till staten för naturvårdsändamål oavsett om marken säljs eller om det görs en alltidsöverlåtelse av avverkningsrätten.
- Detta kommer kräva att staten aktivt skapar alternativ mark (från det egna ägandet) för skogsägare att byta till sig vid markavståenden för exv naturreservat och biotopskydd.
- nuvarande möjlighet att tillgodoräkna sig överlåtelser av mark till fysiska personer ska kvarstå oförändrad.

Skäl för vårt ställningstagande

Det finns en principiell skillnad mellan naturvårdsavsättningar där staten övertar äganderätten och situationer där markägaren behåller ägandet, men i huvudsak minskar även en framtidsöverlåtelse skogsägarens möjligheter att verka som företag i bygden.

När staten övertar äganderätten eller nyttjanderätten minskar den privata markbasen permanent. I sådana fall är det rimligt att den juridiska personen ges möjlighet att återanskaffa motsvarande produktiv mark genom jordförvärvslagets kompenationssystem. Om detta inte skall leda till en minskad fastighetsareal ägd av privat fysisk person bör staten från sina markinnehav skapa bytesmark. Detta motverkar att naturvårdsavsättningar successivt leder till en urholkning av det privata och aktiva skogsbrukets markinnehav.

Vi anser att alternativ 1 i myndigheternas utredning är mindre bra, men kan accepteras om inte vårt förslag är en framkomlig väg. Att därutöver helt avskaffa möjligheten att tillgodoräkna sig naturvårdsavståenden till staten skulle däremot riskera att minska incitamenten till frivilliga naturvårdslösningar och skapa onödiga motsättningar mellan naturvårdsintressen och ett långsiktigt hållbart skogsbruk.

Avslutande synpunkter

Kopparfors Skogar AB förordar därför en lösning där samma typ av kompensationsystem som tidigare skall gälla, men staten skall i första hand skapa alternativ mark för juridisk person att byta till sig. Myndigheternas förslag 1 med den tydliga utgångspunkten att endast faktiska överlåtelser av äganderätten till staten ska vara kompensationsgrundande kan vi motvilligt acceptera om vårt föredragna förslag inte är görligt.

Bolaget avstyrker förslag som helt tar bort möjligheten att tillgodoräkna sig mark som överlåtit till staten för naturvårdsändamål, eftersom detta skulle innebära att privata juridiska personer ensidigt får bära orimliga konsekvenser av statens ökande markinnehav för naturvård.

Kopparfors Skogar AB

Tomas Thuresson

Ordförande

Per Österberg

VD